

ŠKOLSKO/OPĆINSKO/GRADSKO NATJECANJE IZ GEOGRAFIJE 2012. GODINE

Razred ili kategorija natjecanja: 1. razred

Zaporka

--	--	--	--	--

_____

Broj postignutih bodova ____ / 70

Potpis članova Školskog povjerenstva

1. _____

2. _____

3. _____

Mjesto i nadnevak: _____

Za rješavanje zadataka predviđeno je 60 minuta.

Test se rješava kemijskom olovkom s plavom tintom koja se ne briše. Uporaba obične olovke i crvene ili neke druge boje tinte (osim plave) rezultira diskvalifikacijom učenika.

Pri rješavanju testa treba primijeniti jezičnu normu standardnoga hrvatskoga jezika, posebice treba poštivati pravopisna pravila o pisanju velikoga i maloga početnoga slova geografskih imena. Geografska imena čije je podrijetlo iz drugih (stranih) jezika moraju biti napisana u izvornom obliku (transkribirana na latinicu), npr. New York, Stuttgart, Loire...

Odgovori učenika moraju biti čitljivo napisani pisanim slovima (osim u zadacima u kojima je odgovor jedno slovo).

Za vrijeme testiranja ne smije se koristiti ništa osim navedenoga pribora za pisanje. Ova odredba podrazumijeva da natjecatelji ne smiju kod sebe (na sebi, ispod, u svojoj odjeći i slično) imati predmete koji na bilo koji način mogu dovesti u sumnju pravilno provođenje natjecanja. Učenici se ne smiju služiti atlasom, zidnom kartom ni računalom. Kartografski i grafički prilozi nužni za rješavanje zadataka sastavni su dio testa.

Potpuno ispravno riješeni zadaci, prema uputi za rješavanje vrednuju se s jednim, dva ili tri boda. U djelomično ispravno riješenim zadacima boduju se ispravno riješene čestice, ako u njima nije bilo korekcije odgovora. Netočno riješeni zadaci i naknadno ispravljeni odgovori te odgovori koji su pisani tiskanim slovima ili kombinacijom tiskanih i pisanih slova ne vrednuju se.

U SVAKOM OD SLJEDEĆIH PET ZADATAKA JEDAN JE TOČAN ODGOVOR. ZAOKRUŽI SLOVO ISPRED TOČNOG ODGOVORA.

- 1** ☐ 1. Koje od navedenih mjesta ima najveću brzinu u Zemljinoj rotaciji?
a) Melbourne   b) Helsinki   c) Beijing   d) Singapur
- 1** ☐ 2. Na kojoj se od navedenih geografskih širina nalazi mjesto u kojemu je 21. prosinca polarna noć?
a) 26° sgš   b) 50° jgš   c) 70° sgš   d) 82° jgš
- 1** ☐ 3. Koja je od navedenih kartografskih projekcija najpogodnija za izradu karte Afrike?
a) Mollweideova   b) Lambertova   c) Van der Grintenova   d) Gauss-Krügerova
- 1** ☐ 4. U kojoj je fazi Mjesec kada se nalazi između Sunca i Zemlje?
a) Mlađak   b) Prva četvrt   c) Uštap   d) Zadnja četvrt
- 1** ☐ 5. Koja se od navedenih projekcija zbog očuvanog elementa vjernosti koristi u izradi pomorskih karata?
a) uvjetna   b) ekvivalentna   c) konformna   d) ekvidistantna

U SVAKOM OD SLJEDEĆA ČETIRI ZADATAKA DVA SU TOČNA ODGOVORA. ZAOKRUŽI SLOVA UZ TOČNE ODGOVORE.

- 2** ☐ 6. Koji su od navedenih geografa sudjelovali u stvaranju moderne geografske znanosti tijekom 19. stoljeća?
a) Mercator   b) Ptolemej   c) Varenius   d) Ritter   e) Ratzel
- 2** ☐ 7. Koje su od navedenih geografske koordinate svih mjesta u Hrvatskoj?
a) sjeverna geografska širina   b) južna geografska dužina   c) južna geografska širina
d) istočna geografska dužina   e) zapadna geografska dužina
- 2** ☐ 8. Koji su od navedenih središnji meridijani za Hrvatsku u Gauss-Krügerovoj projekciji?
a) 14° igd   b) 15° igd   c) 16° igd   d) 17° igd   e) 18° igd
- 2** ☐ 9. Koje od navedenih država pripadaju istočnoeuropskoj vremenskoj zoni?
a) Grčka   b) Bjelorusija   c) Finska   d) Švedska   e) Srbija

U SLJEDEĆIH DVANAEST ZADATAKA DOPUNI REČENICE.

- 2** ☐ 10. Mercatorovu projekciju po plohi projiciranja ubrajamo u _____ projekcije, a po očuvanom elementu vjernosti u _____ projekcije.
- 3** ☐ 11. Planet s najduljim trajanjem jedne rotacije je _____, a _____ je planet s najkraćim trajanjem jedne rotacije. Najkraću revoluciju, mjerenu Zemaljskim danima ima planet _____. (na crte upiši imena planeta)
- 2** ☐ 12. Sjeverni kraj magnetne igle na kompasu pokazuje smjer sjevernog _____ pola Zemlje, a horizontalni kut odstupanja prema sjevernom _____ polu je magnetska deklinacija.
- 2** ☐ 13. Geografski sadržaj se na preglednim kartama prikazuje _____ znakovima, a postupak odabira najvažnijeg prirodnog i društvenog sadržaja pri izradi karata sitnijeg mjerila naziva se _____.

- 2** ☐ **14.** Ako su na geografskoj karti svijeta ucrtane paralele i meridijani udaljeni po 1° , ukupno je ucrtano _____ paralela i _____ meridijana. (na crte upiši odgovarajuće brojeve)

Prostor za računanje:

- 3** ☐ **15.** Galaksije su nakupine _____. Naša galaksija zove se _____ te je _____ oblika.
- 2** ☐ **16.** Kada putujemo u smjeru istoka i u 10 sati prelazimo datumsku granicu, koja uglavnom prati meridijan _____, prelazimo sa srijede na _____.
- 1** ☐ **17.** Prostor je na karti mjerila 1:100 000 _____ puta manji u odnosu na isti prostor na karti mjerila 1:25 000.
- 2** ☐ **18.** Znanstvena disciplina geografije koja proučava stanovništvo zove se _____, a disciplina geografije koja proučava tlo je _____.
- 2** ☐ **19.** Geografske karte se prema načinu upotrebe dijele na _____ i _____.
- 2** ☐ **20.** Znanstvenici _____ i _____ prvi su utvrdili da je Zemlja rotacijski elipsoid. (upiši prezimena znanstvenika)
- 2** ☐ **21.** Za mjerenje udaljenosti unutar Sunčeva sustava često se koristi astronomska jedinica koja predstavlja srednju udaljenost između _____ i _____.

U SLJEDEĆA TRI ZADATKA U PAROVIMA POJMOVA KOJI SU PODEBLJANI I ODVOJENI KOSIM CRTAMA ZAOKRUŽI ONAJ POJAM KOJI JE TOČAN.

- 2** ☐ **22.** Na današnji dan Sunce je u zenitalnom položaju iznad jedne paralele **sjeverne** / **južne** polutke te se tijekom trajanja zime na sjevernoj polutki prividno kreće u smjeru **sjevera** / **juga**. U našim krajevima na današnji dan, dan traje **kraće** / **dulje** od noći, a izjednačit će se **21. ožujka** / **21. lipnja**.
- 2** ☐ **23.** Terestrički planeti su **plinovite** / **stjenovite** građe te su povezano s time **manje** / **veće** gustoće. Njihova je rotacija u prosjeku **brža** / **sporija**, a revolucija **kraća** / **duža** u odnosu na vanjske planete.
- 2** ☐ **24.** Zemlja se giba oko Sunca po **kružnoj** / **eliptičnoj** putanji. Zemlja je bliže Suncu tijekom **siječnja** / **srpnja**, a kada je bliže Suncu njena brzina revolucije je **manja** / **veća** te je zbog toga zimska polovica godine **kraća** / **dulja** na sjevernoj polutki.

U SLJEDEĆA TRI ZADATKA POVEŽI DESNI STUPAC S LIJEVIM UPISIVANJEM SLOVA NA CRTU ISPRED POJMOVA U LIJEVOM STUPCU. U DESNOM STUPCU JEDAN POJAM JE VIŠAK.

- 2** ☐ **25.** Poveži vrste svemirskih tijela s njihovim predstavnikom.
_____ Neptun	A) zvijezda
_____ Ceres	B) satelit
_____ Halley	C) planet
_____ Sunce	D) komet
	E) asteroid

2 26. Poveži azimute s odgovarajućom stranom svijeta.

____ JJI
____ S
____ IJI
____ JZ

A) 225°
B) 0°
C) $157,5^\circ$
D) 135°
E) $112,5^\circ$

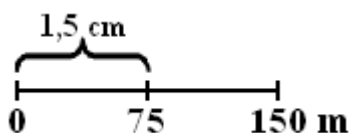
2 27. Poveži geografske pojave s odgovarajućim datumom.

____ 04.07.
____ 21.06.
____ 03.01.
____ 21.12.

A) Sunce je u zenitu nad južnom obratnicom
B) Zemlja je najbliže Suncu
C) Sunce je u zenitu nad sjevernom polarnicom
D) najkraći dan na južnoj polutki
E) Zemlja je najudaljenija od Sunca

U SLJEDEĆA TRI ZADATAKA UPIŠI ODGOVORE NA CRTE.

2 28.

- a) za navedeno grafičko mjerilo brojčano mjerilo je _____.
- b) modul toga mjerila je _____.

Prostor za računanje:

2 29. Zračna udaljenost između Zagreba i Varaždina izmjerena na TK 1:200 000 iznosi 33,5 cm.

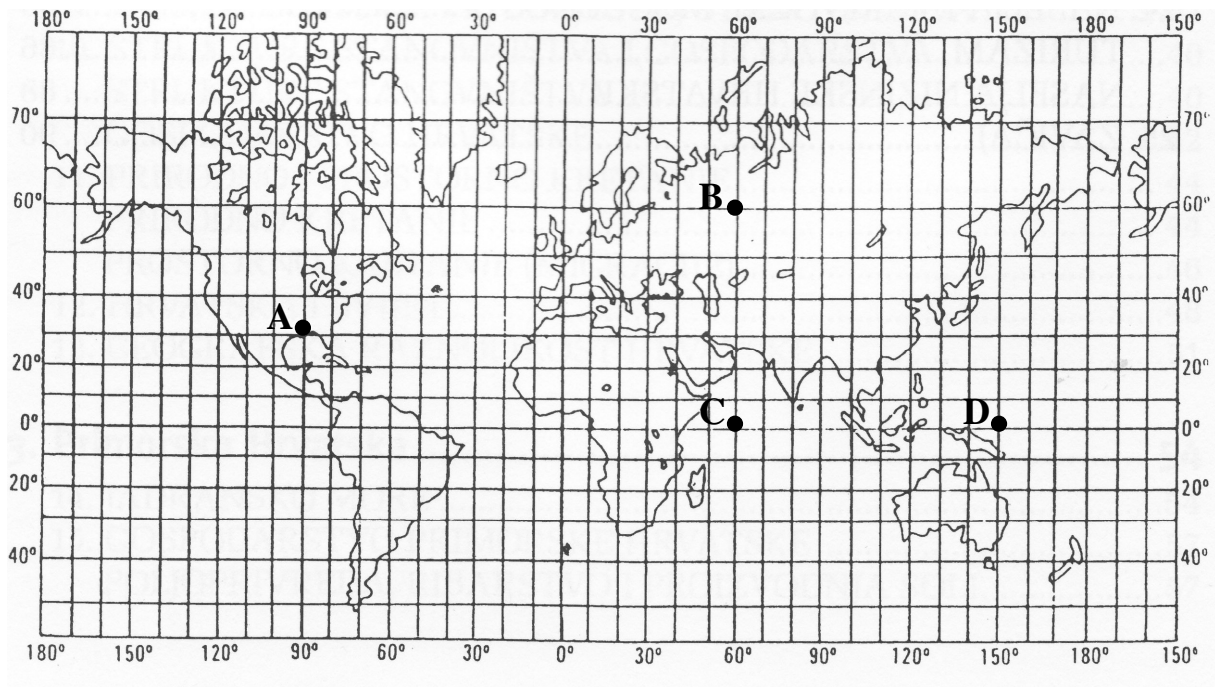
- a) stvarna udaljenost između ta dva grada je _____ km.
- b) zračna udaljenost između ta dva grada na TK 1:100 000 je _____ cm.

Prostor za računanje:

3 30. Na crte upiši odgovarajuće pojmove.

- a) Krivulja koja sječe sve meridijane pod istim kutom te se često koristi za određivanje kursa u pomorstvu je _____.
- b) Najviša točka nad horizontom je _____.
- c) Kut koji zatvaraju pravac sjevera i pravac nekog objekta u smjeru kazaljke na satu je _____.

SLJEDEĆIH PET ZADATKA RIJEŠI UZ POMOĆ GRAFIČKIH PRILOGA.

- 3** **31.** Na karti svijeta označena su mjesta A i B. U mjestu A je 7 h prema pojasnom vremenu.
- Koliko je sati u istom trenutku u mjestu B prema pojasnom vremenu? _____.
  - Koliko je sati u istom trenutku u Zagrebu? _____.
  - Koji je središnji meridijan vremenske zone u kojoj se nalazi Zagreb? _____.

Prostor za računanje:

- 2** **32.** Na karti svijeta označena su mjesta C i D koja su smještena na ekvatoru.
- Koliko su mjesta C i D udaljena u stupnjevima geografske dužine? _____.
  - Koliko su kilometara udaljena mjesta C i D? _____.

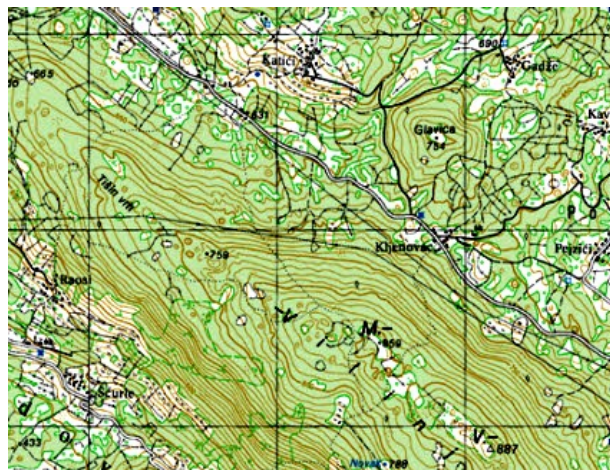
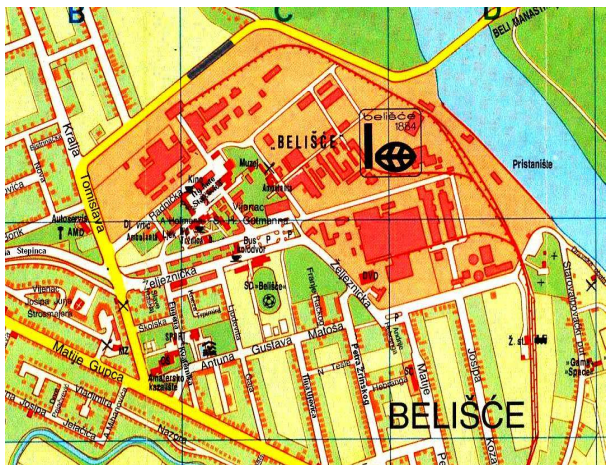
Prostor za računanje:

- 3** **33.** Uz topografski znak upiši objekt koji prikazuje.

2 **34.** U zadatku su prikazani isječci plana grada i topografske karte. Pokraj svake karte upiši slova koja se nalaze ispred njihovih odgovarajućih obilježja. Dva slova su višak.

A) nema ucrtanu geografsku koordinatnu mrežu	B) izrađuje se u mjerilima krupnijima od 1:20 000
C) reljef se prikazuje hipsometrijskom metodom	D) tiskani prikaz ima standardizirane dimenzije
E) reljef se prikazuje metodom izohipsa	F) nastaje direktnim snimanjem terena

3 **35. a)** Zaokruži liniju koja je povučena duž najvećeg nagiba.

b) Na kojoj se nadmorskoj visini nalazi spilja? _____

c) Isječak s izohipsama preuzet je s karte mjerila: A) 1:25 000   B) 1:50 000   C) 1:200 000

(zaokruži slovo uz točan odgovor)

